

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

Зорі Олексія Петровича,

доктора економічних наук, професора,

завідувача кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму

Полтавського державного аграрного університету

на дисертаційну роботу Третьякової Алевтини Ігорівни на тему:

«Економічний механізм залучення міжнародних інвестицій у проєкти з цивільного будівництва в умовах післявоєнного декаплінгу», подану до захисту на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка»

1. Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження.

Проблематика залучення міжнародних інвестицій у проєкти цивільного будівництва є однією з ключових для економіки України в умовах післявоєнного відновлення. Масштаби руйнувань об'єктів інфраструктури, житла та соціальної сфери потребують не лише залучення значних фінансових ресурсів, але й формування ефективних механізмів управління інвестиційними потоками, орієнтованих на стійкість, прозорість і технологічну інноваційність. Ці завдання стають особливо важливими з огляду на посилення глобальних трансформацій і зміну балансу світових економік.

В умовах сучасної світогосподарської динаміки посилюється процес декаплінгу – коли економіки країн, що розвиваються, демонструють вищі темпи зростання порівняно з розвинутими країнами. Це створює нову геоекономічну архітектуру, в якій Україна має шанс інтегруватися не як периферійна держава, а як суб'єкт міжнародного партнерства, що спроможний ефективно залучати інвестиції на засадах інноваційності, прозорості та цифрової зрілості. Саме цей контекст зумовлює потребу у науковому обґрунтуванні економічного механізму залучення міжнародних інвестицій у цивільне будівництво, адаптованого до умов асиметричного глобального розвитку.

Післявоєнне відновлення України відбувається у ситуації дефіциту бюджетних ресурсів, зростання ролі міжнародних фінансових організацій,

активізації ESG-інвестування та швидкого переходу до цифрової економіки. У цих умовах необхідним є створення системного механізму, що поєднує фінансові, інституційні та цифрові інструменти управління інвестиційними процесами, зокрема використання BIM-моделювання, оцінки життєвого циклу, симуляційного моделювання методом Монте-Карло, а також методів бенчмаркінгу для підвищення ефективності управлінських рішень.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених проблематиці інвестиційного забезпечення, залишається недостатньо дослідженим питання синергії сучасних фінансових інструментів і цифрових технологій у процесі формування стійкої інвестиційної системи цивільного будівництва, потребують уточнення методичні засади моделювання ризиків, оцінки ефективності міжнародного інвестування та взаємодії державного й приватного секторів у контексті післявоєнного декаплінгу.

З огляду на зазначене, дисертаційну роботу Третьякової Алевтини Ігорівни слід вважати своєчасною та актуальною як у теоретичному, так і у практичному вимірах. Її мета – розроблення економічного механізму залучення міжнародних інвестицій у проекти цивільного будівництва в умовах післявоєнного декаплінгу – повною мірою відповідає стратегічним завданням національної економіки. Результати дослідження сприяють підвищенню ефективності управління інвестиційною діяльністю, формуванню довіри іноземних інвесторів, розвитку партнерських моделей фінансування та посиленню конкурентоспроможності української будівельної галузі на глобальному ринку.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

У дисертаційній роботі Третьякової Алевтини Ігорівни здійснено комплексне наукове дослідження, спрямоване на розроблення економічного механізму залучення міжнародних інвестицій у проекти з цивільного будівництва в умовах післявоєнного декаплінгу. Авторці вдалося поєднати теоретичні, методичні та прикладні підходи до вирішення проблеми інвестиційного забезпечення будівельної галузі в контексті структурного переосмислення глобальних фінансових потоків, коли економіки країн, що

розвиваються, демонструють випереджальні темпи зростання порівняно з розвинутими державами.

Зміст роботи відзначається логічною структурою та високим рівнем наукового узагальнення. Розділи дисертації взаємопов'язані, що забезпечує цілісність викладу матеріалу. У першому розділі *«Теоретико-методичні засади формування системи інвестиційного забезпечення проєктів з цивільного будівництва в умовах післявоєнного декаплінгу»* глибоко проаналізовано архітектоніку системи інвестиційного забезпечення, визначено методичні підходи до оцінки інвестиційних проєктів, розкрито особливості інвестиційного середовища післявоєнного періоду та уточнено сутність декаплінгу як економічного феномена, що зумовлює асиметричний розвиток національних економік.

У другому розділі *«Сучасний стан і тренди формування системи інвестиційного забезпечення проєктів з цивільного будівництва»* розкрито актуальні тенденції інвестиційної діяльності, досліджено чинники інвестиційної привабливості проєктів з урахуванням цифрових і соціальних параметрів, а також ідентифіковано основні проблеми формування інвестиційної системи в галузі. Авторка обґрунтовано показує взаємозв'язок між цифровізацією управлінських процесів, прозорістю фінансових потоків і підвищенням довіри міжнародних інвесторів.

У третьому розділі *«Удосконалення системи інвестиційного забезпечення проєктів з цивільного будівництва»* запропоновано дієвий науково-практичний інструментарій для підвищення ефективності інвестиційних процесів. Значну увагу приділено використанню методу Монте-Карло для симуляційного моделювання ризиків і прогнозування грошових потоків, бенчмаркінгу для визначення оптимальних стратегій фінансування, а також інтеграції технологій BIM і оцінки повної вартості життєвого циклу «LCC» у процес управління інвестиційними рішеннями. Обґрунтовано модель взаємодії інвестиційного, цифрового та кадрового забезпечення, а також розроблено механізми активізації інвестиційної діяльності через залучення міжнародного капіталу й впровадження ESG-принципів.

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертації відзначаються високим ступенем достовірності, ґрунтуються на сучасних положеннях економічної теорії, результатах власних аналітичних і статистичних досліджень, а також на значній кількості використаних наукових джерел – як вітчизняних, так і зарубіжних. Достовірність одержаних результатів забезпечується використанням сучасних методів наукового пізнання: системного, економіко-статистичного, експертного, графічного, порівняльного аналізу, моделювання та прогнозування.

Дисертація має чітку логіку побудови та відповідає поставленій меті. Виклад матеріалу є послідовним, а обґрунтування теоретичних положень – переконливим. Теоретичні узагальнення підтверджені практичною апробацією на прикладі проєкту будівництва Вальдорфської школи в Київській області, що засвідчує прикладну цінність проведеного дослідження.

Результати дослідження відзначаються науковою новизною, глибиною аналітичного опрацювання й високим рівнем практичної орієнтації. Тема дисертаційної роботи повністю розкрита, а поставлені завдання виконано. Основні висновки логічно випливають із змісту дослідження та є науково обґрунтованими.

3. Достовірність та новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Достовірність отриманих результатів і наукова новизна дисертаційного дослідження Третякової Алевтини Ігорівни не викликають сумнівів. Робота вирізняється високим рівнем теоретичного обґрунтування, логічністю побудови й глибиною аналітичного опрацювання матеріалу. Зміст дисертації свідчить про суттєвий внесок авторки у розвиток теоретико-методичних основ формування системи інвестиційного забезпечення проєктів з цивільного будівництва в умовах післявоєнного декаплінгу.

Авторкою чітко сформульовано мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, а також реалізовано комплексний підхід до вирішення поставлених завдань. У роботі простежується логічна послідовність між розділами, що забезпечує цілісність наукового викладу. Отримані результати підтверджують,

що мета дисертаційного дослідження досягнута повністю, а сформульовані висновки ґрунтуються на достовірних аналітичних даних і сучасних наукових підходах.

Наукова новизна дослідження полягає у розвитку концепції економічного механізму залучення міжнародних інвестицій у цивільне будівництво, який адаптовано до сучасних умов структурного зростання країн, що розвиваються, відносно розвинених економік. Дисертаційна робота поєднує теоретичні положення та практичні інструменти, спрямовані на формування ефективної системи інвестиційного управління з урахуванням ризиків, цифрової трансформації та соціально-економічних чинників післявоєнного відновлення.

Авторкою запропоновано удосконалення методичного підходу до оцінювання ефективності інвестиційних проєктів на основі поєднання симуляційного моделювання методом Монте-Карло, бенчмаркінгу та оцінки повної вартості життєвого циклу, що забезпечує кількісну оцінку ризиків і підвищує точність прогнозування фінансових результатів. Водночас розроблено концептуальну основу інтеграції цифрових технологій BIM у систему управління міжнародними інвестиціями, що формує нову парадигму прийняття управлінських рішень у будівельній галузі.

Наукові результати дисертаційної роботи мають достатній ступінь достовірності, підтверджуються власними розрахунками авторки, аналітичними матеріалами міжнародних організацій та статистичними даними. Практична апробація результатів здійснена на прикладі інвестиційного проєкту будівництва Вальдорфської школи в Київській області, що підтверджує прикладну значущість дослідження.

Отже, дисертаційна робота Третьякової А. І. відзначається теоретичною глибиною, новизною наукових підходів і практичною спрямованістю. Вона збагачує вітчизняну економічну науку у сфері управління міжнародними інвестиціями в будівництві, відповідає меті та завданням дослідження та має значний науково-прикладний потенціал для подальшого використання у практиці післявоєнного відновлення економіки України.

4. Повнота викладу в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Основні результати дослідження Третьякової Алевтини Ігорівни опубліковані у 9 наукових працях, серед яких 1 монографія у співавторстві, 4 статті у фахових виданнях України, 1 стаття у міжнародному наукометричному виданні та 3 публікації апробаційного характеру. Загальний обсяг опублікованих матеріалів становить понад 2,5 друк. арк., що повністю відповідає вимогам п. 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р.

Положення та висновки дисертаційного дослідження повністю відображені у наукових працях, зокрема у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз. Результати обговорювалися на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях, що свідчить про їх наукову апробацію та суспільну значущість.

Представлені у дисертаційній роботі положення, висновки та пропозиції належать особисто авторці та є результатом її самостійної наукової праці.

5. Значущість дослідження для науки і практики та шляхи його використання.

Результати дисертаційної роботи Третьякової Алевтини Ігорівни мають як теоретичне, так і практичне значення. Наукова цінність дослідження полягає у розвитку теоретико-методичних засад управління міжнародними інвестиціями у цивільному будівництві в умовах післявоєнного декаплінгу. Запропоновано інноваційний підхід до формування економічного механізму залучення зовнішнього капіталу, який враховує цифрову трансформацію, структурні асиметрії глобального розвитку та обмеженість внутрішніх ресурсів.

Практичне значення полягає у розробленні рекомендацій щодо підвищення ефективності управління інвестиційними проектами з використанням BIM-моделювання, оцінки життєвого циклу, методу Монте-Карло, бенчмаркінгу та ESG-підходів. Запропонований авторкою механізм

сприяє підвищенню прозорості планування, якості оцінки ризиків і стійкості інвестиційних рішень.

Результати дослідження впроваджено у діяльність ТОВ «Екоінжиніринг», ТОВ «М Проект», ТОВ «16-А» та фермерського господарства В. О. Додонова. Усі результати дослідження були використані під час підготовки техніко-економічних обґрунтувань, розроблення інвестиційних пропозицій і моделювання ефективності будівельних проектів.

Отже, дисертаційне дослідження Третьякової А. І. має вагоме значення для розвитку економічної науки, удосконалення практики управління інвестиційною діяльністю у сфері цивільного будівництва та зміцнення міжнародного партнерства у післявоєнному відновленні України.

6. Ідентичність змісту анотації та основних положень дисертації.

Аналіз анотації до дисертаційної роботи Третьякової Алевтини Ігорівни засвідчує її повну відповідність основним положенням, викладеним у тексті дослідження. Анотація не містить тверджень чи висновків, які не відображені в основному тексті дисертації.

Вона подана українською та англійською мовами, стисло і коректно відтворює зміст дисертаційної роботи, мету, завдання, основні результати, наукову новизну та практичне значення. Оформлення анотації та тексту дисертації відповідає встановленим вимогам МОН України.

7. Відсутність порушення академічної доброчесності

Аналіз наукових публікацій, в яких висвітлено основні результати дисертаційної роботи Третьякової Алевтини Ігорівни, не дає підстав констатувати порушення принципів академічної доброчесності – академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації даних.

У дисертації наявні посилання на всі використані джерела інформації, а твердження, ідеї та статистичні матеріали супроводжуються відповідними бібліографічними посиланнями. Представлена до захисту наукова робота відповідає вимогам законодавства України щодо авторського права і суміжних прав та свідчить про добросовісне виконання авторкою власного дослідження.

8. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертаційної роботи та її окремих положень.

У цілому позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Третьякової Алевтини Ігорівни, варто зазначити окремі дискусійні положення, які можуть бути враховані у подальших наукових дослідженнях.

1. У роботі слушно підкреслено роль цифрових інструментів (BIM, LCC, Монте-Карло, бенчмаркінг), однак перспективним виглядає подальше розширення аналізу впливу ESG-факторів на залучення міжнародних інвестицій у цивільне будівництво. Зокрема, доцільно деталізувати взаємозв'язок між екологічною складовою, соціальною відповідальністю та корпоративним управлінням у контексті формування інвестиційної привабливості освітніх і соціальних проєктів післявоєнного відновлення.

2. Приклад апробації розробленої моделі на одному проєкті – будівництві Вальдорфської школи в Київській області – є репрезентативним і демонструє практичну застосовність дослідження. Водночас доцільним у подальшому було б провести порівняльний аналіз кількох інвестиційних кейсів (у сфері житлового чи громадського будівництва) для підтвердження універсальності та масштабованості отриманих результатів.

3. У розділах, присвячених ризикам і сценарному плануванню, доречним є ширше висвітлення впливу макроекономічних чинників, зокрема валютних коливань, процентних ставок, інфляційних ризиків і тенденцій глобального інвестиційного ринку, на ефективність запропонованої моделі. Це дозволило б зміцнити аналітичну частину дослідження та посилити його прогностичну складову.

4. У теоретико-методичних підходах варто розглянути можливість глибшої інтеграції міжнародного досвіду, зокрема практик фінансування будівельних проєктів у країнах ЄС, де активно застосовуються механізми «зелених» і соціальних облігацій, публічно-приватного партнерства (PPP) та цифрового контролю за ефективністю інвестицій.

Вищевикладені зауваження не зменшують загальної наукової й практичної цінності роботи, мають виключно дискусійний характер і можуть бути враховані

авторкою у подальших дослідженнях. Вони не впливають на позитивну оцінку отриманих результатів і свідчать про потенціал розвитку наукової тематики в контексті післявоєнної відбудови України.

9. Загальна оцінка роботи, її відповідність встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Третякової Алевтини Ігорівни на тему *«Економічний механізм залучення міжнародних інвестицій у проекти цивільного будівництва в умовах післявоєнного декаплінгу»* є завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому вирішено актуальне наукове завдання – удосконалення теоретичних і методичних засад формування ефективної системи інвестиційного забезпечення проєктів цивільного будівництва з урахуванням глобальних трансформацій та процесів економічного декаплінгу.

У роботі запропоновано нові підходи до поєднання фінансових і цифрових інструментів управління інвестиціями, розроблено економічний механізм залучення міжнародного капіталу, який враховує сучасні виклики відновлення економіки України. Тема дослідження повністю розкрита, поставлені завдання виконано, результати мають як теоретичне, так і практичне значення, що підтверджується наявністю апробацій, публікацій і впроваджень.

Враховуючи актуальність, наукову новизну, обґрунтованість і достовірність отриманих результатів, а також їх практичну значущість, можна стверджувати, що дисертаційна робота відповідає галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка» вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), що затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 283 від 03.04.2019 р. та № 502 від 19.05.2023 р.), а також наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертацій» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, що затверджений

постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 р. та № 502 від 19.05.2023 р.),

Авторка Третьякова Алевтина Ігорівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Офіційний опонент:

Завідувач кафедри фінансів, економічних
досліджень і туризму

Полтавського державного аграрного університету

д.е.н., професор

Зоря Олексій Петрович

